

היכל החתם סופר

גליון ע"ו • פרשת בראשית • יומא דהילולא תשפ"ז

בפתח ההיכל

זכרו תורת משה עבדי

עומדים אנו בימי הילולא קדישא של רבן ומאורן של ישראל מרנא ורבנא החתם סופר זיע"א, וגם עומדים אנו סמוך וגרנא לסיום התורה בפרשת וזאת הברכה. הגאון רבי יוסף נפתלי שטערן זצ"ל בהקדמתו לספר חתם סופר על דברים (עמ"ט) מביא מליצה נאה מאת בעל הליקוטי חבר בן חיים על הפסוק בסיום התורה (דברים לד, ו) 'ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה', 'הרמז אף שמשא מת הרי הוא עדיין חי בתוכינו, וזה ולא ידע כלומר לא הרגיש איש את קבורתו שהוא נקבר עד היום הזה'. והיינו שעל ידי התורה שהנחיל לנו ממדבר מורשה, ואשר אף גם נקראת על שמו כדכתיב זכרו תורת משה עבדי, ע"ז לא הרגיש איש מישראל שמשא רבינו מת ונקבר. אלא הוא ותורתו חי וקיים.

וכותב שם הגר"ל, דהדברים נאים ומתקבלים על מורן ז"ע, "שאור תורתו מאיר ומוסיף והולך בימינו אלה", ומעיין תורתו לא פסק מעולם, אלא מתגבר והולך מיום ליום, שודאי הוא נרגש אצלנו משל הוא חי וקיים מוסיף ונובע. ואם בזמנו אמר כן הגר"ל, הרי כיום הזה בריבוי העצום של הפצת מעיינותיו הקדושים הגובר מיום ליום, ודאי שכן הוא כיום הזה, שבהרגש הלב משה רבינו חי ומעיין תורתו נובעת.

לא זו בלבד, אלא אף באור תורתו שהשאייר עלי אדמות, הרי הוא באמת בבחינת חי, וכמו שהביא המאור עינים בשם מורן הבעש"ט ז"ע שחיותו של הצדיק טמונה בדברי תורתו, וע"ז אנו יכולים לזכות באמת להדבק באותו חיות קדושה כשנלמוד ונעסוק בדברי תורתו. וז"ל שם (ישמח לב עמ"ס שבת לא): "ובדורות האחרונים, כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים, שהדבר ההוא הוא חיות ומוחין שלו, והאדם הלומד ומדבר דבריו, מדבק ומכניס חיות ומוחין שלו לתוך הדיבורים, ונקרא אתדבקות רוחא ברוחא, ולכן מחיה אותו, שמכניס החיות בהדברים, שלכן אמרו (יבמות דף צ"ז ע"א) שפתותיו דובבות בקבר, שאפשר לומר כי זהו בחינת השתטחות על קברי צדיקים, כי דיבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו כאמור, וזה הלומד, בהכנסו עם החיות ומוחין שלו לתוך החיות ומוחין של הצדיק שטמן בדבריו, נקרא אתדבקות רוחא ברוחא, ושפתותיו דובבות בקבר, כנווד זה מדברי הבעש"ט נשמתו בגניז מרומים".

יתירה על כן, מצאנו בדברי מורן ז"ע (תורת משה פרשת חוקת בהספד על בעל עמק המלך) שעי" הלימוד בספרי החכם, הרי זה כאילו למדו תורה מפיו. ומיירי שם ממה דאמר' (מו"ק כה) 'רב ספרא שכיב לא קרעו עליה - אמרו לא גמירנא מיניה. א"ל אביי כל יומא שמתתיה בפומין ואתם אמרתם לא גמירנא מיניה', והוא פלא, אם אכן כל יומא שמעתתיה בפומין מ"ט אמרו לא גמירנא מיניה. "אבל הענין יבואר ע"פ ספרי הדורות שרב ספרא נקרא כן על שהיה סופר מהיר ומעתיק משניות ובריות ומוקדק בגירסות וכיוצא, ועל כן אמרנא דודאי לא גמרי מיניה מידי, אך ספריו היו נמצאים אתם, וא"כ שפיר קאמר אביי כל יומא שמעתתיה בפומיכו".

כחם יאן זליין וואס יאן יאן

פנינים מתורת רבינו

ערוכים בשפה ברורה לשולחן השבת

זיווג טוב הוא כשאין טבע האיש והאשה שווה

לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו (ב, יח).

כתבו המפרשים פירוש הפסוק, שאם האשה היא מתנגדת בטבעה לטבעו של הבעל, על ידי זה היא עזר לו, כי לא טוב אם יהיו שניהם וותרנים או פזרנים וכדו'. ולכן אברהם שהיה במדת החסד, היתה אשתו שרה עיניה צרה באורחים (בבא מציעא פז), יצחק שהיה במדת הדין פחד יצחק, טוב מאד שאשתו רבקה היתה במדת החסד גומלת חסדים טובים.

(תורת משה פרשת חיי שרה עמ"פ פ"ד, וע"ש שלכן כשראה את רבקה גומלת חסדים אמר "אותה הוכחת לעבדך").

ביאור מידה כנגד מידה בעונשי הנחש

כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנה תלך ועפר תאכל כל ימי חייך, ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעה ובין זרעה הוא יושף ראש ואתה תשופנו עקב (ג, יד-טו).

עונשי הנחש הם במדה ממש, כי נגד מה שחטא בכלי מעשיו שלו לדחוף ידי האשה שתגע בעץ (בראשית רבה יט א), על כן נחתכו ידיו ורגליו (שם כה). וכלפי מה שחטא בדבורו שהלשין על בורא עולם ית"ש כי יודע אלקים וגו' (פסוק ה), על כן עפר לחמו (פסוק יד), וכידוע שזה העונש על לשון הרע הוא בא. ומה שחטא במחשבה שחשב שישא חוה, על כן ואיבה אשית (פסוק טו) היפך האהבה.

(ע"ת עמוד יד, וע"ש שביאר באורך שיש לפרש גם המידה כנגד מידה בעונשי האשה)

אפילו עני שגרם לעצמו העניוּת יש לסייע לו

ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם (ג, כא). מכאן נלמד מצות מלביש ערומים, מה הקב"ה מלביש ערומים אף אתה תהא מלביש ערומים (סוטה ד). שמעתי בשם חכם אחד להסביר דברי חז"ל אלו, שיש לפרש שלא תאמר לעני בשעת דחקו שהוא בעצמו גרם לו עניותו שהוא מבזבז בממונו, כי אפילו באמת עשה שלא כהוגן אף על פי כן תלבישהו, שהרי הקב"ה הלבישם אע"פ שהיו ערומים על ידי חטאם ומכל מקום הלבישם הקב"ה.

(תר"מ עמוד י"ד)

תלמידי חכמים ע"י לימוד התורה מביאים שלום גם כשאין בית המקדש קיים

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (א, א). בית המקדש הביא שלום בעולם, כמו שאמרו הכהנים בפטירתו, מי ששיכן שמו בבית הזה ישכן ביניכם אהבה אחוה שלום ורעות (ברכות יב). והוא ר"ת אש"ר, א'חוה א'הבה ש'לום ר'עות, על ידי ששיכן שמו בבית. ורמז בתיבת בראשית"ת רא"ש ב"ת, ר'יעות א'הבה א'חוה ש'לום על ידי הבי"ת, היינו בית המקדש כנ"ל.

אמנם אפילו בלא בית המקדש, תלמידי חכמים על ידי לימוד התורה מרבים שלום בעולם (ברכות סד), בעולם דייקא, כלומר אפילו בלא בית אלא בעולם, והוא מרומז בתיבת ישראל, 'ישכן ש'לום ר'יעות א'הבה א'חוה, והלמ"ד רומז ללומדי תורה. וזהו הכונה בחיבור סוף התורה לתחילתה, שני אופני השלום בעולם, מתחיל בשלום שע"י הבית, היינו בראשית"ת, ומסיים בשלום של ידי התורה היינו ישראל"ל.

(דרשות דף ס. אות מ"א)

נעיצת סוף התורה לתחילתה, לרמז שמצד הטבע יש כח ביד חכמים לשנות הטבע

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (א, א). בראשית בריית העולם התנה הקב"ה עם כל הטבעיים שהם משועבדים לתורה ושומריה (ילקוט רמז רל"ז), על כן נקל היה מאד לרבי פנחס בן אייר לגזור כי הנהר שיבקע (חולין ז). ומכל שכן לאלהיה הנביא לבקוע הירדן (מ"ב ב' ח), ולרבי חנינא בן דוסא שיאמר לחומץ וידליק (תענית כה), ורבות כהנה אפילו לדורות האחרונים שעשו הצדיקים אותות ומופתים. ואין הענין הזה צריך לנבואה כי כך התנה השי"ת עם הטבע בבריאת העולם.

וזה מרומז בנעיצת סוף התורה בתחילתה, שבסוף התורה כתוב "לכל האותות והמופתים וגו'", ד"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" לכל אותן האותות, ולכן הוא פשוט בטבע ואין צריכים לזה נבואת פנים אל פנים.

(דרשות דף נ"ו ע"ב, ושם דף ע"ח ד"ה ולא. וע"ש שמרומז בזה עוד דאף שהוא כטבע וא"צ לזה נביאות, מ"מ אצל משה רבינו ע"ה נתגלה הקב"ה פנים אל פנים גם לאותן האותות והמופתים שהטבע מחויב להם, וזהו החידוש אצל משה אשר ידעו ה' פנים בפנים, ע"ש).

חייגו:

0733.454.678

1774 וא"י (נלבסא)

ארה"ב:

1-605.615.70.10

טעמו ודאו כי טוב

מאות שיעורים חדשים, שיחות, וסיפורי קודש מתורת מרנא החתם סופר זיע"א

לש"ק אדיש אנגלית צרפתית

כמו"כ תוכלו בקו זה להירשם לקבלת הגיליון, ואפשרות מענה על מדור 'לחידודא'

קו היכל
החתם סופר

ואתפלגל כדת

עדרי נאוי הדורות העלפלים בתורת בינו

יאמר ה' אלקים אל הנחש פי עשית זאת חיוב הנחש בעונש, בדיני אדם או בדיני שמים?

הנחש נענש משום 'מסית' או משום משלח שליח לדבר עבירה • הנחש חשב שחזה אינה מצווה בעץ הדעת, והסית אותה שתסית היא לאדם שיאכל
+ 'הוא ישוב ראש' הוא עונש בידי אדם או בידי שמים?

מחלוקת הראשונים אם בשליח לדבר עבירה המשלח חייב בדיני שמים

הנה נחלקו הראשונים בכל שליח לדבר עבירה, אם המשלח יש עליו חיוב עכ"פ בדיני שמים. ומקור הדברים ממה דא' בב"ק (נה) דארבעה דברים העושה אותם פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, ואחד מהם הוא השוכר עדי שקר להעיד על חסרו. וכתבו שם התוס' (נו ד"ה אלא) דזהו דוקא בשוכר, אבל אם שידלם בדברים אין אפילו חיוב מדיני שמים ד'היה סבור שלא ישמעו לו'. והיא הסברא שאמרו בגמ' (קידושין מב) גבי אין שליח לדבר עבירה, 'דברי הרב ודברי התלמיד דברי גבי שומעים'. והוכיחו התוס' כדעתם ממה דא' בהכנס (נט) שלח את הבעירה ביד חש"ו פטור מדיני אדם חייב בדיני שמים, אבל שלח ביד פיקח חייב הפיקח ביד אדם. ומשמע מזה דהמשלח פטור לגמרי בכה"ג. וכדעת התוס' פסק הרמ"א (חור"ס סי' לב ס"ב).

אבל הש"ך שם (סק"א) הוכיח מסוגיית הגמ' ריש האיש מקדש (קידושין מג) דבשליח לדבר עבירה חייב המשלח בדיני שמים, שנחלקו שם באומר לשלוחו צא והרוג את הנפש, לת"ק השליח חייב והמשלח פטור, ולשמאי הזקן השולח חייב. ומקשינן שם 'מכלל דתנא קמא סבר אפילו בדיני שמים נמי פטור', ומתריצין 'דינא רבה ודינא זוטא איכא בינייהו'. ומבואר מזה דגם לת"ק יש דינא זוטא בדיני שמים. ומה דהוכיחו התוס' משלח ביד פיקח דהמשלח פטור מדיני שמים, הביא הש"ך מדברי הריטב"א (קידושין מב) דהטעם שם הוא רק מאחר שהפיקח משלם לכן שוב לא שייך לחייב את המשלח בדיני שמים. ומבואר מזה, דהריטב"א נחלקו על דברי התו'.

ראיית הש"ך מהנחש שפטור מדיני שמים

בסוף דבריו בהג"ה כתב הש"ך, שיש להביא ראיה שלא כדעת עצמי אלא כדעת התוספות, דהנה אמרינן בסנהדרין (כט) דאין טוענין למסית, וגם אם יש טענה להוציאו זכאי לא טענין ליה אלא עד שיתעורר בעצמו. וילפינן ליה התם מפרשת עץ הדעת: 'אמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן, מניין שאין טוענין למסית, מנחש הקדמוני, דאמר רבי שמלאי, הרבה טענות היה לו לנחש לטעון ולא טען, ומפני מה לא טען לו הקדוש ברוך הוא, לפי שלא טען הוא. מאי הוה ליה למימר, דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעין, דברי הרב שומעין'. והנה טענה זו דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, היא ניהו סיבת פטור המשלח שליח לדבר עבירה, ומעתה אי נימא דהמשלח חייב בדיני שמים, א"כ מנל דאין טוענין למסית, דילמא טענו שפיר לנחש דברי הרב ודברי התלמיד כו', אלא דעכ"ז אתי פש עליו חיוב מדיני שמים, ולכן באמת נענש הנחש בדיני שמים. ואף דאמר' (כ"ד כו) דהנחש גידון בסנהדרין של ע"א, מ"מ העונש שקיבל היה עונש בידי שמים. ומסיק על זה הש"ך, 'ויש לדחות בדוחק'.

והנה רבינו בדבריו בכמה מקומות מתייחס לראיה זו של הש"ך, ומיישבה בכמה אופנים.

דחיית רבינו דיש חילוק בין מסית לשליח

ראשית בכל עצם השוואת הש"ך דין מסית דנחש לשליח לדבר עבירה תנא רבינו (ש"ת אבהו"ז ח"א סי' קנ), דהא כלל אין דומה זה לזה, דבשליח לדבר עבירה היה, שלוחו, אלא דמסירת דברי הרב ודברי התלמיד אין המעשה מותיית אל המשלח, אלא במסית כלל אין עושה העבירה עושה אותה בשליחות המשלח, אלא עושה אותה להנאת עצמו, והמשלח רק הסית אותו ופיתת אותו שיעשו לטובת עצמו.

וזל"ק: "מיהו ק' ש"ך בלאה"נ לק"מ ותמוהים דבריו מה ענין מסית למשלח, הנחש הסית לחיה לעשות עבירה בשביל עצמה, לא בשליחות הנחש שיהי' שלוחה כמותה, ואנן במשלח עסקינן, דמדינא יהי' שלוחו כמותו ממש, אלא משום דברי הרב וכו', נהי דפטור מדיני אדם מ"מ חייב בדיני שמים... הסברא אמיתית דיש חילוק בין משלח שיעשה בגינו ובין מסית לעשות ע"ד עצמו, ועיינו' גם בתומים. ונראה שזה בכלל לא מצינו זה נהנה וזה מתחייב שא"ל למצוא שליחות בהנאה שיהי' כמותו כאלו הוא נהנה ולא הוא אלא כמסית ולא

כמשלח. והיינו דביאר בזה רבינו, את מה ד'לא מצאנו זה נהנה וזה מתחייב' (קידושין מג), והיינו משום דתמיד בעבירה של הנאת הגוף, עושה אותה העובר להנאת עצמו ולא עבור המשלח, ונמצא דהמשלח הוא רק בגדר 'מסית'.

גם הפנ"י (ב"ק נו) והברוך טעם (גליון ח"מ שם) האריכו לחלק כן, והפנ"י שם הרחיב הדיבור ביותר בזה. ואילו ברעק"א תי' כעין זה אבל בפשיטות, דכיון דאמר' בקידושין (שם) דאף למי שמחייב שליח לדבר עבירה, עכ"ז באומר לשלוחו לך אכול את החלב פטור המשלח משום דלא מצאנו זה נהנה וזה מתחייב, א"כ ה"נ דכוותה אין בזה עונש בידי שמים לדידן. ולכן שפיר בעץ הדעת דהיה הנאת האשה אין בזה עונש בידי שמים וכל החיוב רק משום מסית.

אמנם ע"י במקנה בקידושין שם דהביא תירוצו זה דבנחש הוה נהנה, וחלק על זה, דאף דאמר' דמודה שמאי בלך אכול את החלב דלא אמר' בזה שליחות לדבר עבירה, עדיין אינו סיבה שלא יהיה בו חיוב בידי שמים. ובפרט דסיבת העונש בידי שמים: **"הוא מטעם גרמא כפירש"י, ועכ"פ גורם הוא, ולא גרע ממה שיי' [ל]עובר עבירה דאסור אפי' בזה נהנה כדמשמע בפ"ה דשביעית, משנה ט' משאלת אשה לחברתה וכו' אף על פי שהאסור אינו אלא באכילה**". ועוד הקשה על זה דלפי"ז למה לא אמרו בגמ' דהנחש הוה"ל לא מצאנו זה נהנה וזה מתחייב, שהרי זהו עיקר הסיבה ולא 'דברי הרב ודברי התלמיד' ע"ש.

הנחש נענש מפני שהסית את חיה להסית את אדם, ובמשלח את המשלח לכו"ע אין עונש בידי שמים

בדבריו על התורה בפרשתן (ח"ת עמ' יג), כתב רבינו באריכות להשיב על ראיית הש"ך, וזאת בהקדם דברי הגמ' (סוטה ט: והביאו רש"י בפרשתן) דכונת הנחש היתה שימות אדם וישא הוא את חוה. ובמהרש"א (ח"א שם) נתקשה בזה, שהרי להדיא רצה להאכיל גם את חוה, וא"כ גם היא תמות ומה הועיל בזה.

וביאר מההרש"א, דהציווי על עץ הדעת היה קודם יצירת חוה, ולכן היה ס"ל להנחש דחיה עצמה אינה מצווה בזה, אך אדם וחיה עצמם ידעו שהיא מצווה, שהרי בשעת הציווי היתה חלק מאדם. והנחש על פי סברתו רצה שתאכל חוה ולא תמות, ומזה יראה אדם שאין לו ממה לחוש ויאכל גם הוא ימוות וישא הוא את חוה.

ועל פי דבריו כתב רבינו ליישב, דעל אכילת האשה אי אפשר לחייב את הנחש בידי שמים, דהא היה בזה 'אומר מותר' וקורב לאונס. ורק משום אכילת אדם יש לחייבו, ובזה י"ל **"דדוקא השוכר"** (עדי שקר) **הוא חייב בדיני שמים, אבל המסית להשכיר עדי שקר איכא למימר דפטור מכולם**", ולכן כשהוא הסית את האשה להסית את אדם, אין להנחש על זה חיוב בידי שמים מחמת משלח שליח ל"ע. רק חיוב מסית בלבד. ועדיין צריך לבאר החילוק בין השוכר עצמו לבין המסית לשכור.

'הוא ישוב ראש' הוא עונש בידי אדם - שהרי הותר לאדם להורגו

במקום נוסף מתייחס לזה רבינו בפרשתן (שם עמ' יב), וכתב ליישב, דהנה בעונש הנחש נאמר (ג, טו) 'הוא ישוב ראש', וחזינו שהותר לאדם להורגו. והנה הרי כל בריה אחרת נאסר לאדם להרוג (רש"י א"א כט) ומ"מ את הנחש היה מותר להרוג מפני מה שעשה לו. ומעתה נמצא דעונש הנחש קיבל ביד אדם ולא ביד שמים. ונמצא דהוא ודאי משום מסית ולא משום משלח שליח לדבר עבירה. דהא ביד אדם ודאי פטור. וע"ש בהגהות שער יוסף מש"כ הגר"נ לפי"ז, בביאור גדר 'בדיני אדם' ו'בדיני שמים' עפ"י.

לסימא דמילתא נעתיק דברי הפנים יפות בקושיא זו, והוא העלה דקושיא מעיקרא ליתא, דבאמת כל מה שמחייבים בדיני שמים את המשלח שליח לדבר עבירה הוא אכן מחמת הך דינא דאין טוענים למסית. וזל"ק: **"ולא ידענא מאי קשיא ליה דאדרבה, דהיינו טעמא דחייב בידי שמים מפני שבכל דיני שמים כתיב (איוב לג, כג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף וגו', וכיון דאין טוענין למסית לא נמצא מליץ עליו, לכן נתחייב בידי שמים, ומהכא ילפינן דאין טוענין למסית"**.

מדור נושא פרסים: הגרלות מיוחדות בין המשיבים

להודות

חידושים עיוניים עיתונותיים ז"ע

יבנה אלקים את יום השביעי ויקדש אתו:
הנה מי שלא קידש בלילה קידוש של שבת, הולך ומקדש כל היום. וכן בהבדלה אם לא הבדיל מבדיל כל השבוע כולו, והיינו עד ג' בשבת. וצריך לדעת אם זמנים אלו הם מעיקר הזמן, או שאינם כי אם זמן 'תשלומין'. ומה סיבת החילוק ביניהם.

ש"ת או"ח סי' יז

בין המשיבים בחודש תשרי, תקיים הגרלה

פרס שני:

2 זוכים כ"א בסך
400 ש"ח

פרס ראשון:

1,000 ש"ח

תשובות ניתן להחזיר באופנים הבאים:

1. בנדרים פלוס בקטגוריית "היכל החתם סופר" בטלפון 0733.454.678 שלוחה 4 (לאחר בחירת השפה)
 2. במייל CH3131325@gmail.com
 3. יש לציין, שם, כתובת, טלפון, ומקום לימודים.
- יש לשלוח כל תשובה בהודעה נפרדת.

בקרוב קדושים

שבחי עין ז"ע בפי צדיקי וצארי הדורות

יומא דהילולא

השואל ומשיב מעיין בספרי חתם סופר ביום ההילולא

ובכ"ה תשרי יום היארצייט של הגאון הצדיק מוה"ר משה סופר זצ"ל, עיינתי בספרו חתם סופר, לזכות נשמתו.

הגאון רבי יוסף שאול נאטאנזאן זצ"ל, דברי שאול י"ד סי' סו

הרה"ק מבעלזא ביומא דהילולא: די קדושה וטהרה, די קדושה וטהרה

כאשר חלפו עברו הימים הנוראים הנוראים וחג הסוכות נכנס אבי (הג"מ רבי שמעון) שמחה שרייבערן [ז"ל אל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע וקבל ממנו ברכת פרידה. היה זה ביום המיוחס אצלו, יום כ"ה תשרי הילולת זקנו מרן החתם סופר, שהוא היה ב"כ דבוק במשנתו ומחידושי. כשנפרד אבי מהרה"ק מבעלזא זצ"ל ונתן לו ידו, אמר להרב מבעלזא, **"היינט איז דער חתם סופר'ס יארצייט"**, אמר לו הרה"ק זי"ע: **"אוי, דער חתם סופר, איך רעד שוין נישט פון די גדלות און גאונות, אבער די קדושה און טהרה, די קדושה און טהרה, די קדושה און טהרה"**, ע"כ. ולא הרפה ידו מיד אבא עד שגמר כל האמירה, כך סיפר אבא ז"ל.

הג"מ עקיבא דוב שרייבר, אצורת הסופר חלק כ"ב עמ' קי

שיחת קודש מהאדמו"ר מבאיאן-קראקא עם בעל הדעת סופר ביו"ד

שמעתי אשר שאל פעם [אדמו"ר רבי משה'ניו מבאיאן-קראקא זצ"ל] ביום היארצייט של החתם סופר' זי"ע לנכדו המנוח הגאון ר' עקיבא סופר [בעל דעת סופר] זצ"ל, האם גם הוא יודע מה שמקובל בידו אשר החתם סופר' זי"ע לא הזכיר בלילה בשום אופן המלה 'דין', רק בלמוד בישיבה אמר 'איז דיא הלכה אזוי' ולא מלת 'דער דין' - והודה לו שכן גם אצל משפחתם מקובל וידוע זאת.

דעת משה (באיאן-קראקא) עמ' שיב, אות ו'

עובדות בענין השתטחות על ציון המצוינת של רבינו החתם סופר זי"ע - לרגל יומא דהילולא רבה

החיים הישן דשם, והשתטח אאמ"ו ז"ל על קבר איש אלקים רבו רשכבה"ג החת"ס ז"ל בפרט, ובכלל שאר קברי מאורי בית ישראל הקדושים הטמונים שם, ואשר בתוכם גם קברי אבותיו הקדושים והטהורים ז"ל.

הג"מ רבי יוסף צבי סופר זצ"ל, תולדות סופרים (לונדון תשכ"ג) עמ' עו בהערה

הגאון רבי עקיבה יוסף שלעזינגר בציון רבינו מבוקר עד ערב

הגאון רבי עקיבה יוסף שלעזינגר ז"ל, טרם נתן לדפוס ספר 'לב העברי', פ' צוואת מרן החתם סופר ז"ל, התבודד על קברו דמין ז"ל מאחר תפילת שחרית עד שקיעת החמה ביום א' בחודש תמוז, והתפלל שם כל היום כולו.

הג"מ רבי יצחק ווייס זצ"ל, אלף כתב אות שסט

תפילה על קברו של החתם סופר, אינה שבה ריקם

כ"ק מרן הגאון הקדוש רבי יהודא"ל הורוביץ מדזיקוב זצ"ל, באחת השנים נסע לוינה לדרוש ברופאים, משהיה שם, ניצל את ההזדמנות, ופנה לפרעשבורג, מרחק שעה אחת נסיעה מוינה, כדי להשתטח על ציונו הקדוש של מרן החתם סופר זי"ע.

וכשמגיע מלאך אלקים כמו רבי יהודא"ל למקום קדוש כמו ציונו של החתם סופר, היו התפילות והיו התחינות, ולא היה יכול איש להביט בו בהתחטאו לפני קונו כי קרן אור פניו, ואחרי ששהה שם שעות ארוכות, הרעיד את אמות הסיפין ומילא נהרות ואגמים בדמעות, יצא. ורק כשפנה והלך משם, נעצר על עמדו כהלום רעם, 'לא זכרתי להתפלל על עצמי' [להפקד בזש"ק], לחש בצער. 'אילו הייתי זוכר, אולי תפילתי הייתה מתקבלת, אבל לא זכרתי, הקב"ה השיב ממני'. לחזור, אי אפשר, שהרי אין פוקדים ציון פעמיים באותו יום, ושוב לא זכה לחזור לשם. כל ימיו היה אותו צדיק רבי יהודא"ל מצטער על אותו יום, 'אילו הייתי זוכה להתפלל על בנים ליד ציונו של החתם סופר, כנראה הייתי נענה', הוא אמר פעם בשעת גילוי לב. 'אין זאת אלא שמשמים עכבו בעדי'. כי תפילה על ציונו של החתם סופר אינה שבה ריקם.

מנוחת הסופר עמ' רו

הגרי"ז סגל - לפני עליה לציון החתם סופר צריך הכנה, וגם טבילה במקוה

ראש הישיבה הגאון רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ראש הישיבה דמאנטשעטער יצ"ו, קודם להשתטח על ציון המצוינת של מרן החתם סופר זי"ע והיה שם נכדו בחור, אמר לו לנכדו שצריך הכנה קודם שנוסעים להתפלל ולהשתטח על ציון החתם סופר. ואף הורה לו לילך למקוה קודם שנסעו לפרעשבורג.

שם, בשם רשימות התלמידים, וראה שם עוד ליקוט נפלא בענין זה, וגם שאר הקטעים משם מקורם

הגר"ד דייטש זצ"ל - לשלוח י' אנשים לציון החתם סופר ויעיל לביטול סמינר הרבנים

ויהי ה' עמכם בעצה טובה, ויגולגל זכות על ידכם וזכות אביכם רבינו הגדול הקדוש בעל חתם סופר תעמוד לכם, וראוי לשלוח על קברו טרם ימסור הדבר לקיר"ה בנוסח הבקשה שסיים צוואתו 'שלא ייבש המעיין ולא יקצץ האילן', והן דבר זה הוא ביטול צוואתו, כי הן זאת הייתה תפלתו שבניו ותלמידיו יהיו מרביצים תורה בישראל, לכן לדעתי כאשר יושלחו על קברו עשרה אנשים יראי ה', הוא ימליץ בעדיו שיצא הדבר לטובת הבחורי חמד, וצדיק מצרה נחלץ, ויהפך הדבר שתבטל הראבינאטס-שולע, ואני מאמין שזכותו היא שעמדה לי בעניני העירובין כשהייתי בפרעשבורג בקיץ העבר, וזכותו תגן עליכם וגם עלי.

הג"מ רבי דוד דייטש זצ"ל, אגרות סופרים, מערכת רש"ס, מכתב יג

השתטח עצמו זמן רב על קברו של רבינו החתם סופר זי"ע

ואשר זממו במעשה קאנגרעס וסעמנאר מן חברת פועלי און למיניהם וכו' וכאשר עברנו דרך פרעשבורג, וראשית דבר היה אצלנו להתפלל על קברי אבות, ועל קברו של רבינו החת"ס זי"ע באשמוות אחרי חצות הלילה, ונסענו עם להבדיל בחיים עם אבי מורי זי"ע א' עם אנשים במכוסה שלא להיות ברעש במהומה לבית החיים, ומו"ח [הג"מ] רבי הלל מקאמליי זצ"ל] השתטח עצמו זמן רב בקברו של רבינו החתם סופר זי"ע, א' ואחרי התפלות והברכות נסענו מיד למקום הקאנגרעס לב' פעסט וכו'.

הג"מ רבי עקיבה יוסף שלעזינגר זצ"ל, שו"ת רבי עקיבה יוסף (ירושלים תשס"ט), הקדמה עמ' טז

ה'מחנה חיים' זצ"ל פוקד את הציון הקדוש לאחר שעברו ארבעים שנה שבהם עומד אדם על דעת רבו

וגוף המעשה כך היתה. במו"ש קודש אסרו חג דסוכות בשנת תר"מ לפ"ק, אמר אלי אאמ"ו החסיד [בעל המחנה חיים] צוק"ל בזה הלשון: שמע בני מה שעלה בדעתי קעת עתה שהו יום היארצייט מאדמ"ו החת"ס ז"ל, וחכז"ל אמרו שאין אדם עומד על דעת רבו וחכמת משנתו עד ארבעים שנה, ואנכי בלימודי השגתי כמה פעמים על דעתו הגדולה והנוראה, ואולי לא ירדתי עד סוף דעתו. וכעת שהוא ארבעים שנה שאזל אדמ"ו ז"ל לעלמא דקשטו, אמרתי בנפשי ליסע לפ"ב ולילך ביום המחרת ביום היארצייט על קברו, ולבקש מעצמותיו הקדושות והטהורות מחילה וסליחה ולהתפלל שם במקום קדושים שבזכותם יאיר הש"ת עיני בתורתו ... והגם שהיה סכנת פיקוח נפש לפניו מגודל חולשת גופו וכחו לעשות נסיעה הלזו, וכל בני הבית הפצירו בו מאד שיניח ממהשבתו זו, ואאמ"ו החסיד ז"ל בכז' כן עשה בצוואתו שלי.

"...וכחצות היום נסעו אנכי ורבים אשר היו אתנו בצוואת עם אאמ"ו הקדוש ז"ל לבית

לשון קדשו

ניצוצי אור ע"ה פרישת היסודי
בלשון קדשו ש"ל רבינו זי"ע

הקב"ה חפץ שהצדיק לא יהיה מלאך אלא יתערב בין הבריות וישיב אותם מעוון

וַיִּתְּלֶהָ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹקִים וַאֲיָנָנוּ פִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹקִים (ה, כד).

פירש רש"י לגנאי, שלא היה בטוח בו שלא יחטא, על כן לקחו אלקים קודם זמנו שלא יחטא. ובדברי רבותינו מפורסם ההיפך לשבח, כי נתהפך למלאך ומפורסם שהוא מט"ט שנהפך לאש מִפְּשָׁר, כמו שכתבו תוס' פרק אלו טריפות (חולין ס. ד"ה פסוק).

והנראה לענ"ד כי חנוך התהלך והתבודד בחדרי חדרים ופירש מדרכי העולם עד שנעשה מלאך. אך אין זה חפץ ה' יתברך, אלא להתערב בין הבריות ולהשיב רבים מעון כאברהם אבינו ע"ה, כי לא ברא הקב"ה העולם הזה למלאכי השרת כי אם לבני אדם, ואז אחר גמור מלאכתם ותיקונם אזי נשמתם למעלה ממלאכי השרת. והיה ראוי במקום שהעלה הקב"ה את חנוך למדרגת מלאך, היה טוב יותר שישלחוהו הקב"ה להוכיח בני אדם כדרך הנביאים, או כדרך שאמר לאברהם אבינו ע"ה (להלן יב. א) לך נח מארצך, כי שם ישמעו אליך ותשיב רבים מעון. אך לא היה הקב"ה בטוח בחנוך לכשתעבר עם אנשי דורו ולא יתבודד, היה חששא שיחזור לדרכיהם ולא יעמוד בניסיון כאברהם אבינו ע"ה, על כן אחר שכבר גמור תיקונו מה שהיה בכחו להגיע ע"י התבודדותו להגיע למדרגת מלאך לקחו אלקים ונעשה מט"ט ולא הגיע למדרגת אברהם אבינו ע"ה, כן נראה לענ"ד.

ונ"ל היינו דכתיב גבי נח (להלן טו) איש צדיק תמים היה בדורותיו, פירוש שהיה מתערב עם אנשי דורותיו ולא התבודד, ונשאר איש ולא מלאך, ואפילו הכי היה צדיק תמים (בדורותיו), אך לא השיבם מעון, עצמו הציל ואותם לא תיקן. ואברהם אבינו ע"ה הוא ציוה ביתו ובניו אחריו ושמרו דרך ה' ועשה נפש בחרן ובכל מקומותיו. (על התורה עמוד יח) (תק"ף).

ענינה דיומא

שביעי אור עיני רבינו בחקופה זו

נס השריפה אצל רבו מהר"נ אדלער זי"ע

"אם כן מה נאמר, וכי זה מת בחטאו שלא השלים שניו בעו"ה, והלא משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח בה' (תהלים ק"ב ז), כאשר ראיתי בהיות אש ה' ברחוב היהודים בק"ק פפ"ד שנת תקל"ד ונשרפו הבתים מצדדי ביתו, ומצד שכנגד ביתו, והוא לא קם ולא זע ולא בבלול דעתו, ולא ננעה יד ה' בביתו ולא קרב האש לגבולו - זה כמו שש שנים בבוא עיר פ"פ במצור ושות שתו השערה לא נע ממדרשו ולא ירא לנפשו אף על פי שנשרפה רובה של רחוב היהודים, לא ירא לנפשו מאומה, הכזה לא ישלים שנותיו בחטאו חלילה. אין זה כי אם עוונותיו שמונו יתומים ואין אב לישראל, ונשכבה בבשתינו ותכסינו כליותינו, איך אבדנו גבורנו, אוי לספינה שאבדה קברניטה, אוי לדור שאבד פרוסו..."

בהמשך דבריו כותב רבינו כי רבו רבי נתן זי"ע הצטער כל ימיו בצער הכלל, ועל כן רדאי גם אחר מותו יתפלל במרומים על תלמידיו, וזלש"ק: "על כן במר תבכה נפשינו על מרנא ורבנא הגאון זצ"ל הכ"מ ועל בית מקדש שחרב, ואין לנו אלא לבקש רחמים להיות עצור פה עמנו בשעת הספיא שיבקש רחמים עלינו, כי הלא כן היה דרכו בחיים חיותו להתפלל ולהצטער על כל צרת הציבור והיחיד כידוע ומפורסם, גם כי עתה יתפלל על תלמידיו ותלמידיהם ועל כל הציבור בכלל..."

כפי שהבאנו במדור זה בפרשת נצו", ביום כ"ז אלול שנת תק"ס חשכו המאורות, והנה"ק רבי נתן אדלער השיב את נשמתו הטהורה, ולמחרתו ביום כ"ח אלול נקבר בעיר כהונתו פפ"מ. רק לאחר כמה שבועות ביום כ"ז תשרי תקס"א באה השמועה לתלמידו המובהק ה"ה רבינו החתם סופר, ותיכף ביום השמועה בכח אותו בכי תמורוים בהספד מר (נדפס בדרשות חת"ס מעצם כתב יד קדשו. דף רע"א ע"ב), ובין הדברים קונן כי רדאי לא בחטאו מת בחצי ימיו, ואפילו נדנדו קל לא היה בידו, רק בעוון הדור נתפס, ובתוך דבריו מזכיר רבינו נס גדול שנעשה עמו, וזלש"ק:

"כי הנה במות תלמידים חכמים יוקח מוסר השכל אם בארזים נפלה שלהבת וכו', לומר אם הקב"ה מדקדק על צדיקו על עבירה קלה שעושה, מה נעשה אנחנו הנשאים מלאים עון ומרמה, הנה כל זה במי שיצונו בו שמת בחטאו, אך מי שהגיע לכלל תכלית החסידות והפרישות ולא חסיד הזמן ח"ו, כי אם קרא ושנה ושונה לתלמידים וכל זה לא אנס ליה, וכל שערי התורה פתוחים לפניו אהוב לה' ולבריות, גודר גדי התורה ומוסר נפשו עליה, כידוע כמה טלטולים התטלטל, כמה צרות ותלאות עברו ראשו, כמה רבוא זהובים פור על אות אחת של תורה שלא יתבטל, והדבר ידוע לרוב העומדים פה..."

עניני ראש חודש - המשך

שבת מברכין • ערב ראש חודש • סעודת ראש חודש • יעלה ויבוא • תפילות ראש חודש • הנהגות שונות בראש חודש • מעלות וסגולות חיים • קידוש לבנה

ענינים שונים (ב)

איסור מלאכה לנשים

איסור מחודש לנשים הוא איסור מלאכה בראש חודש, שאין לו שום שורש מן התורה (כמש"כ רש"י מגילה כב: ד"ה ראשי. ועי' טושו"ע א"ח סי' תי"ז), ומכל מקום יש לו רמז בתורה בשני אותיות השינוי בין זכור לשמור (ת"מ דברים עמו' מ"ה, וע"ה דברים עמו' כ"ד). ולכן מיבעי להו לנשים להקביל בו פני הרב, לפי שאינם משועבדות לעשות מלאכה (ע"ה"ת בראשית עמו' ע"ה. ועי' ע"ה"ת ויקרא עמוד ל"ב שבר"ח השיירות מצויות לקבל פני הנביא, ולכן ליכא משום יחוד בדרך, ע"ש).

הספד לתלמיד חכם

תלמיד חכם שהוא ממשפחה רמה, ויש בהספידו כבודו וכבוד משפחתו, הספידו מרן ז"ע גם בר"ח טבת שהוא גם חנוכה וגם ראש חודש (ת"מ בראשית עמו' קפ"ט, ודרשות דף שצ"ד ע"ב).

סידור תפילה מיוחד לראש חודש

"שמעתי ממורי ורבי הגה"צ בעל לבושי מרדכי זצ"ל, איך שסיפר בבכיות, שאחר פטירת הג"מ רבי מרדכי בנעט זצ"ל, הגיע מוכר ספרים א' לעיר פרעשבורג למכור ספרים, ובין הספרים הי' לו גם סידור אחד שהיה שייך להגאון מהר"ם בנעט זצ"ל דק"ק ניקלשבורג זצ"ל, ובקיש המוכר ספרים בעבורו עשרה כתרנים (סכום גדול בימים ההם), והחתם סופר זצ"ל קנה אותו ממנו בכסף מלא. וכאשר פתח את הסידור מצא כתוב בו בעצם כתי"ק מהר"ם בנעט זצ"ל בזה"ל: נדר נדרתי לה' אלוני ישראל שלא אהנה מהעולם הזה רק כדי חיות נפשי, ע"כ.

והתפלא החתם סופר על זה מאוד, וקרא לפניו את הדיינים הג"מ רבי מרדכי טאסק זצ"ל ואת הג"מ רבי דניאל פרוסטיניץ זצ"ל, והראה להם את הדבר הזה, ובכה ואמר: נדר זה אי אפשר לעשות אם לא שהיה בו יותר רוח הקודש ונביאות מישעיה הנביא, כי הלא איך יודע האדם למדוד בדיוק מה שהוא רק לכדי חיות נפשו, עד שיכול לנדור על זה, ולכאורה אם יאכל או ישנה מעט יותר מכדי חיותו כבר עבר הנדר, אין זה אלא שעל ידי רוח הקודש יכולין לנדור נדר כזה.

והחתם סופר זצ"ל התפלל בסידור הזה רק פעם אחת בחודש, בראש חודש" (אוצרות הסופר חכ"ב בשם ספר מפיהם ומפי כתבם ח"ב מערכת מהר"ם בנעט).

מעלת יום ראש חודש וסגולתו - א

יום דין

ראש חודש הוא יום דין (כ"ה גם בדרושים ואגדות דף רמ"א ע"א ד"ה וכעת, והטעם לזה ראה בתר"מ פרשת פנחס עמו' ק"ל), ובו היו הנביאים מתפללים על ישראל (ת"מ בראשית עמוד ע"ה), אמנם אף שהוא יום דין, הוא בטוב ורחמים ורצון גמור (דרשות דף רפ"א טור א').

זמן כפרה לכל תולדותם

ראש חודש הוא יום מקודש ולכן צריך בו חטאת לכפרה (שבועות ט. ובתח"ה שיעי). והטעם שאפילו כשכולם צדיקים גמורים, בכל יום שמתעלה ומקודש צריך מירוק, כי המקום שהיה עד עתה נחשב מעתה כחטא, וכן הוא בראש חודש (ת"מ במדבר עמוד קל"א), ועוד ענין הבאת כפרה בר"ח הוא על מידת הקנאה שנמשכה לעולם ע"י קנאת הלבנה, ונעשית הקדמה לפיתוי נחש ושאר החטאים (ת"מ שם עמוד קי"ט).

יום מסוגל להודאה

ראש חודש הוא יום מסוגל להודות על העבר ולהתפלל על העתיד (דרשות ח"ג דף ג"ג ע"ב).

לעתיד לבוא יעלו לרגל בכל ראש חודש

היה מן הראוי לעלות לרגל בכל שבת וכל ראש חודש, אלא משום שאי אפשר לנו מחמת שאינם טהורים, ולעתיד לבא יעלו לרגל גם בשבת וראש חודש (ת"מ בראשית עמו' רכ"ט).

כל כתבי הקודש מצילין...

בני המשפחה סבבו את מיטתה של הרבנית שהתפתלה מייסורים והגיעה עד שערי מוות, ואילו אבי המשפחה, רבי שמואל, החיש מהר את פעמיו לזווערברון.

עם כניסתו אל הקודש פנימה אל הרה"ק מבעלזא, הזכיר את מצבה הקשה של זוגתו הרבנית המוטלת על ערש דווי, ומצבה הולך ומחמיר מרגע לרגע.

כשמוע הרה"ק מבעלזא את הדברים נענה תיכף ומיד ואמר: 'זוי איז די קונטרס? וואס איז מיט די קונטרס?' [היכן הקונטרס? מה עם הקונטרס?].

לרגע עמד רבי שמואל נבוך ולא הבין כלפי איזה קונטרס הכוונה, איך עד מהרה נזכר שבזוודאי כוונתו של הרבי היא לקונטרס של כמו דפים מכתב יד קדשו של רבינו החתם סופר ז"ע אשר ברשותו.

ליותר מכך הוא לא היה זקוק. הוא הבין היטב את כוונת הרבי, ומיהר לחזור לביתו, נטל את תכריך כתבי הקודש של זקינו הקדוש החתם סופר, ורץ מהר אל בית החולים, שם הניח את כתבי הקודש תחת למראשותיה של הרבנית אשר שכבה באפס אוניס.

הוא התיישב על כסא סמוך למיטתה, ונשאר שם כל הלילה, מצפה ומייחל לחסדי שמים. אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאר מן הרחמים.

למחרת בבוקר כאשר עברו הרופאים לסידור היום בין מיטות החולים, והגיעו למיטתה של הרבנית ממאטערסדארף, נענה אחד הרופאים ואמר: 'אין מה לגשת אליה, זה עניין של שעות עד ש...'

אך בעלה, הגאון רבי שמואל, הפציר בהם שבכל זאת יגשו ויבדקו את מצבה. הרופאים נענו לבקשתו והחלו לבדוק את מצב המחלה בדרכי הנשימה, והם עמדו משתוממים ומשתאים, לא האמינו למראה עיניהם! כזאת לא ראו ממימיהם!

באורח פלא חסר כל הסבר בדרך הטבע, במהלך הלילה החלה המחלה לסגת לאחור, הדלקת בדרכי הנשימה הצטמצמה והתמעטה, והרופאים הנדהמים הכריזו פה אחד: "היא יצאה מכלל סכנה!"

נענה הגאון רבי שמואל, הרב ממאטערסדארף ואמר לרופאים, שרובם היו במקורם מזרע ישראל: "איני יודע עד כמה אתם מאמינים, אך דעו לכם, שבעיירה הסמוכה נמצא כאן איתנו דער בעלזער וואונדער רבינער, והוא הזכיר לי שיש תחת ידי כתב יד קודש של זקני מרן החתם סופר ז"ע, ואכן אמש הנחתני את כתב היד מתחת לראשה, והנה התוצאות לפניכם! ---"

(מקור: קובץ 'אור הצפון' גליון מד עמ' עזי מפי הרבנים בני הגאון ממאטערסדארף זצ"ל, וקובץ אוצרות הסופר גליון כח עמ' קנו.)

כתב יד קדשו של מרן החתם סופר ז"ע א

לפני כמאה שנה אירע סיפור זה: בשנת ה' אלפים תרפ"ז.

ייסורים של אהבה תקפו את גופו הטהור של הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע, שהיה עדיין בתוך השנה הראשונה לשבתו על כסא אבותיו הקדושים. כתוצאה מהתנודות המופלגות מאכילה, החלו בני המעיין להצטמק ורע להם, והכאבים והייסורים גברו מיום ליום.

בשלהי חודש סיון עזב הרבי את העיירה בעלזא בלוויית פמליה נכבדה של גבאים וחסידיים, ויצא ברכבת לעבר עיר מלוכה ווינה, שם עבר בדיקות רפואיות מקיפות ונרחבות, ואף בדיקת 'דנטג' שהיתה נחשבת כחידוש בעולם הרפואה.

תוצאות הבדיקות בישרו על הצטמקות והתייבשות בני המעיין שגרמו לפצעים קשים ומסוכנים. הפרופסור האפבאלער, מבכירי הרופאים בווינה, המליץ לנסוע אל עיירת המרפא 'זויערברון' הסמוכה לווינה, שם יוכל הרבי לנוח מעמל הרפואות, והרופאים יוכלו להמשיך לעקוב אחרי דרכי הטיפול.

עיירת המרפא 'זויערברון' שוכנת בגלילות היער מאטערסדארף, וכפופה תחת מרותו של רב העיר הגאון רבי שמואל עהרנפעלד זצ"ל, חוטר מגזע קודש רבינו החתם סופר ז"ע [רבי שמואל היה בנו של הגה"צ רבי שמחה בונם זצ"ל בעל 'מענה שמחה', בנו של הגה"צ רבי שמואל זצ"ל בעל 'חתן סופר', בן הגה"צ רבי דוד צבי זצ"ל - חתנא דבי נשיאה רבינו החתם סופר ז"ע].

השמועה על ביאתו של הרה"ק מבעלזא ז"ע אל העיירה 'זויערברון' הגיעה עד מהרה אל העיר מאטערסדארף, ורב העיר הגאון רבי שמואל עהרנפעלד הגיע יחד עם כל בני ישיבתו לזויערברון כדי לקבל את פני קדשו של הרה"ק מבעלזא שקיבלו בכבוד גדול, וכמנהגו כיבדו בכבוד רב בתור 'מרא דאתרא', ואף חזר לבקרו ביקור גומלין בביתו של רבי שמואל עהרנפעלד זצ"ל.

ביקורים אלו היו מלאי הוד והדר, אלא שלדאבון הלב הוא נאלץ להגיע לביתו של הרבי לביקור נוסף שאינו משמח כל כך...

הרבנית, אשת חבר של רב העיר מאטערסדארף, נתקפה בפתע פתאום במחלה הקשה 'אסכרה' ל"ע [דיפטריה], הידועה כמחלה קשה ומסוכנת מאד, הפוגעת בדרכי הנשימה בצורה אנושה וגורמת לסכנת חיים של ממש, ובימים ההם היתה זו מחלה חשוכת מרפא.

היא הובלה לבית החולים המקומי, שם הודיעו הרופאים בייאוש כי אין להם כל דרך להציל את חייה, ולכל היותר הם יכולים לנסות כמה תרופות שאולי יסייעו להקל מעט על ייסוריה עד אשר תשיב את נשמתה לבוראה.

לציון קדשו של מרן החתם סופר ז"ע בפרשבורג

הקניטלן ינונו על מקום מנוחת קדשו מידי שבוע

אפשרות לשליחת קוויטל

1-605.615.70.10 • 0733.454.678 • אורח: 0733.454.678

במעמדות מדרים פלוס "היכל החתם סופר"

דרך האימייל: k6056157010@gmail.com

היכל החתם סופר

המפעל העולמי להפצת והנחלת מורשת החתם סופר

הצטרפות לקבלת הגיליון באימייל: chasamsofer3@gmail.com

י"ל על ידי:

היכל החתם סופר

המפעל העולמי להפצת והנחלת מורשת החתם סופר

הצטרפות לקבלת הגיליון באימייל: chasamsofer3@gmail.com